

2024–2027

Økonomisk politik

Syv politiske pejlemærker
for et ansvarligt budget i balance

Indhold

Indledning. En attraktiv kommune med balance i økonomien	4
Formålet med Hedensted Kommunes økonomiske politik	5
Resumé. De syv pejlemærker i den økonomiske politik	6
Pejlemærke 1 Skatten skal så vidt muligt holdes i ro	7
Pejlemærke 2 Ordinært driftsoverskud på minimum 120 mio. kr. årligt	8
Pejlemærke 3 Nettoanlægsudgifter på ca. 90 mio. kr. årligt. Jordforsyningen skal hvile i sig selv	9
Pejlemærke 4 Kommunens nettogæld må stige, hvis adgang hertil og formål er de rette	10
Pejlemærke 5 Kasseopbygning på minimum 5 mio. kr. om året	11
Pejlemærke 6 Gennemsnitlig kasseholdning på minimum 175 mio. kr.	12
Pejlemærke 7 Nationale aftaler om den kommunale økonomi efterleves så vidt muligt	13
BILAG – Budgettets hovedtal	15

Indledning

En attraktiv kommune med balance i økonomien

Kommunalbestyrelsens strategi for perioden 2022-2025 "**Sammen om Hedenstederne**" sætter en fælles politisk retning for Hedensted Kommune, som indeholder sigt punkterne: *Vækst i balance, Smidige og effektive processer og Forpligtende fællesskaber.*

For Kommunalbestyrelsen i Hedensted Kommune er grundlaget for fortsat udvikling af en attraktiv kommune for borgere og virksomheder med en vækst i balance, at der også er balance i kommunens økonomi.

Den økonomiske politik indeholder derfor syv forpligtende økonomiske pejlemærker, der sætter en ansvarlig kurs for Hedensted Kommune i perioden 2024-2027. Kommunens budget er udtryk for kommunens løbende politiske prioritering af kommunens ressourcer. Budgettet skal efterleves og respekteres af organisationen, og på den baggrund er ufinansierede tillægsbevillinger i løbet af budgetåret heller ikke en mulighed.

Da den økonomiske politik sætter den overordnede retning for budgetlægningen i kommunen, er politisk ejerskab i Kommunalbestyrelsen centralt for, at politikken får reel betydning som ramme for den løbende økonomistyring og som et flerårigt sigt punkt for kommunens økonomiske udvikling.

Den økonomiske politik er vedtaget af Kommunalbestyrelsen 26. april 2023.

Formålet med Hedensted Kommunes økonomiske politik

- / Sætte en stabil kurs i Hedensted Kommune ved at udstikke langsigtede politiske pejlemærker for Hedensted Kommunes budgetlægning.
- / Levere en tydelig ramme som Kommunalbestyrelsen kan stille sig bag og dermed understøtte politisk konsensus og vilje til at efterleve de økonomiske målsætninger.
- / Pejlemærkerne understøtter en robust økonomisk ramme, der sikrer, at kommunens økonomi kan absorbere eksempelvis konjunkturmæssige udsving i økonomien uden, der skal skæres i den borgernære service eller anlægsvirksomheden.
- / Pejlemærkernes effekt medfører en robust udviklingsramme, hvori kommunens drifts- og anlægsvirksomhed kan udvikle sig planmæssigt.

Resumé

De syv pejlemærker i den økonomiske politik

Den økonomiske politik baserer sig på syv centrale pejlemærker, som sætter en ansvarlig økonomisk retning for Hedensted Kommune.

De syv pejlemærker i den økonomiske politik fremgår nedenfor og er beskrevet i de efterfølgende afsnit:

1. Skatten holdes så vidt muligt i ro.
2. Ordinært driftsoverskud på minimum 120 mio. kr. årligt.
3. Nettoanlægsudgifter på 90 mio. kr. årligt. Jordforsyningen skal hvile i sig selv.
4. Kommunens nettogæld må stige.
5. Kassebeholdningen skal forøges med minimum 5 mio. kr. årligt.
6. Gennemsnitlig kassebeholdning på minimum 175 mio. kr. ved udgangen af 2027.
7. Hedensted Kommune bidrager så vidt muligt til at efterleve de nationale aftaler om den kommunale økonomi.

Pejlemærke 1

Skatten skal så vidt muligt holdes i ro

Hedensted Kommunes udskrivningsprocent for kommunal indkomstskat på 25,52 i 2023 ligger ca. 0,5 procentpoint over landsgennemsnittet, som er ca. 25 pct.

Hedensted Kommune grundskyldspromille på 18 ligger væsentlig under landsgennemsnittet på ca. 26 promille. Som følge af Boligskatteforliget kan kommuners grundskyldspromiller ikke hæves til og med 2028, kun sænkes.

Det samlede beskatningsniveau (sammenvejning af indkomstskat og grundskyld) for Hedensted Kommune ligger ca. 0,2 procentpoint under landsgennemsnittet selv om beskatningsniveauet i Hedensted Kommune er steget med væsentlig mere end landsgennemsnittet siden kommunalreformen i 2007. Senest er skatteprocenten steget med 0,12 procentpoint fra 25,4 pct. til 25,52 pct. for 2023 efter dispensation fra Indenrigs- og Boligministeriet til at hæve skatteprovenuet med 10 mio. kr. uden efterfølgende sanktion.

Det generelle skattestop for kommunerne under ét vanskeliggør yderligere skattestigninger de kommende år, og det første pejlemærke for Hedensted Kommune er, at skatten så vidt muligt holdes uændret de kommende 4 år. I tilfælde af at skatten nødvendigvis må stige, forudsættes det, at dette ikke medfører en sanktion, og det skal tydeliggøres for borgere m.v., hvorfor skatten stiger, og hvad der som følge heraf fås for pengene.

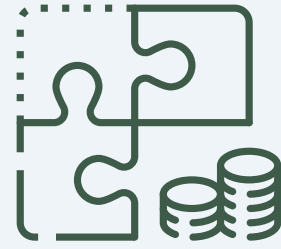

Pejlemærke 2

Ordinært driftsoverskud på minimum 120 mio. kr. årligt

Det ordinære driftsresultat skal finansiere skattefinansierede anlæg, finansforskydning samt nettoafvikling af gæld. Der er en direkte sammenhæng mellem driftsoverskuddets størrelse, og det budget der kan afsættes til henholdsvis anlæg, finansforskydninger (herunder kasseopbygning) og nettoafdrag. Nettoafdrag er udtryk for afdrag fratrukket nye lån.

Pejlemærket med et ordinært driftsoverskud på minimum 120 mio. kr. årligt er udtryk for en økonomisk forsvarlig balance i den samlede skattefinansierede virksomhed, idet dette overskud kan finansiere både anlægsvirksomhed og de finansielle poster.

Pejlemærke 3

Nettoanlægsudgifter på ca. 90 mio. kr. årligt.

Jordforsyningen skal hvile i sig selv

Pejlemærket er et nettoanlægsniveau på ca. 90 mio. kr. årligt.

Det er et noget højere niveau for Hedensted Kommune, som igennem en del år har opereret inden for en årlig anlægsramme på 70 mio. kr. Et niveau som har været præget af de stramme økonomiske rammer, Hedensted Kommune har været udsat for siden kommunalreformen.

I tider med befolkningstilgang vil der være behov for øgede investeringer i dagtilbud, skoler og tilbud til ældre m.v., så de årlige anlægsniveauer skal sikre den fornødne kapacitet og kvalitet i de kommunale tilbud til borgere i Hedensted Kommune, ligesom det skal understøtte en fortsat effektiv opgavevaretagelse og ressourceudnyttelse i den kommunale organisation.

Jordforsyningsområdet, som omfatter køb og salg af grunde til bolig- og erhvervsformål samt byggemodningsudgifter i forbindelse hermed, budgetlægges som udgangspunkt udgiftsneutralt efter hvile-i-sig-selv-princippet. Dette kan dog fraviges på kort sigt, for eksempel i tilfælde med særlige strategiske opkøb og salg af jord.

Anlægsniveauet på 90 mio. kr. svarer kun til cirka 60 pct. af den befolkningsmæssige andel af de typiske samlede kommunale anlægsrammer, så det er ikke et ambitiøst men nærmere et realistisk opnåeligt niveau for Hedensted Kommune. Anlægsniveauet forudsætter helt grundlæggende, at der er et økonomisk råderum i den samlede økonomi, jævnfør pejlemærke 2 om overskud på den ordinære driftsvirksomhed.

Der gives som udgangspunkt ikke ufinansierede tillægsbevillinger. Det gælder også for anlæg. Derfor budgetlægger Kommunalbestyrelsen med anlægsbudgetter, der kan rumme eventuelle strategiske investeringer.

Pejlemærke 4

Kommunens nettogæld må stige, hvis adgang hertil og formål er de rette

Pejlemærket betyder, at låneoptagelsen i visse tilfælde godt kan overstige afdragene på lån på ca. 40 mio. kr. årligt, hvorfor nettogælden i så fald vil stige i enkelte år.

Kommunerne er underlagt faste og stramme regler i forhold til mulighederne for at låne til anlægsudgifter. Låntagning kan således kun finde sted, hvis der er adgang efter gældende regler i den kommunale lånebekendtgørelse eller en konkret uddelt lånepulje/-dispensation fra staten. I praksis vil de begrænsede lånemuligheder formentlig betyde, at der forholdsvis sjældent vil være år, hvor låneoptagelsen overstiger afdragene.

Det almindelige økonomiske princip for kommuner indebærer således, at kommuner som udgangspunkt skal finansiere anlægsaktiviteter uden låneoptagelse. Hermed gives maksimal opmærksomhed og bevidsthed om udgifters behov og størrelse hos folkevalgte og borgere. Endvidere kan risikoen for, at låntagning/gældsætning resulterer i, at kommunen skal have "hjælp udefra" i form af særtilskud og lignende, minimeres. Hedensted Kommunes samlede gæld pr. indbygger ligger aktuelt på ca. 75 pct. af landsgennemsnittet pr. indbygger.

Det forudsættes generelt i kommunens budgetlægning, at den samlede låneramme udnyttes fuldt ud til enten frigivelse af deponerede midler eller ny låneoptagelse i hvert budgetår. I det aktuelle budget for perioden 2023-2026 er der ikke budgetteret med låneoptagelse, men afdrag på lån på årligt ca. 40 mio. kr., hvorfor nettogælden aktuelt er budgetteret til at blive reduceret markant i disse år.

Kommunalbestyrelsen er dog med dette pejlemærke indstillet på, at anlægsinvesteringer, som kan bidrage til fortsat effektivisering, omstilling og udvikling, investeringer i anlæg m.v. der kan tjene sig selv hjem og investeringer i øvrigt med en god business case, kan finansieres ved låneoptagelse, så vidt det er muligt i forhold til reglerne for kommuners låntagning.

Pejlemærke 5

Kasseopbygning på minimum 5 mio. kr. om året

Når alle udgifter og indtægter er afsat i budgettet balanceres det hele af med enten forbrug eller forøgelse af likvide aktiver (kassebeholdningen). Med den aktuelle og de kommende års forventede negative udvikling i kommunens likviditet er der behov for forøgelse af de likvide aktiver (kasseopbygning) de kommende år.

En kasseopbygning stiller krav til overskuddet på den ordinære driftsvirksomhed (pejlemærke 2) i "kamp" med anlægsramme (pejlemærke 3) og nettoafdrag på lån (pejlemærke 4).

Da udviklingen i kommunens økonomi de kommende år – med afsæt i det senest vedtagne budget for 2023-2026 – viser en kraftig nedadgående likviditet, selv om der er budgetteret med forøgelse af likvide aktiver i alle årene. Der er derfor behov for at få fastlagt rammer for en helt nødvendig kasseopbygning.

Pejlemærket for denne kasseopbygning er en forøgelse af de likvide aktiver med mindst 5 mio. kr. om året.

Pejlemærke 6

Gennemsnitlig kasseholdning på minimum 175 mio. kr.

Pejlemærket er, at der med udgangen af 2027 skal være en kassebeholdning på minimum 175 mio. kr. opgjort efter kassekreditreglen, svarende til godt 3.500 kr. pr. indbygger i Hedensted Kommune.

Kassebeholdningen skal sikre, at kommunen er robust over for uforudsete økonomiske hændelser, for eksempel forværrede økonomiske konjunkturer samt eksempelvis overførsler mellem årene af drifts- og anlægsmidler. En gennemsnitlig kassebeholdning på 175 mio. kr. anses i den henseende for at være et minimum.

Landets kommuner har i gennemsnit kassebeholdninger på godt 10.000 kr. pr. indbygger. Uden Københavns Kommune udgør kassebeholdningerne i gennemsnit godt 8.000 kr. pr. indbygger., hvilket overført til Hedensted Kommune ville svare til en gennemsnitlig kasseholdning på ca. 375 mio. kr., altså ca. 200 mio. kr. mere end pejlemærket på 175 mio. kr.

En lav kassebeholdning gør kommunen sårbar over for uforudsete økonomiske begivenheder, som for eksempel strukturelle ændringer i indtægtsgrundlaget ved ændringer i det kommunale tilskud- og udligningssystem, skattesystemet, refusionsomlægninger.

Kassekreditreglen fastlægger, at kommuners gennemsnitlige likviditet målt over de sidste 365 dage til stadighed skal være positiv. Hvis den gennemsnitlige likviditet i en kommune kommer under 1.000 kr. pr. indbygger, kontaktes kommunen af Indenrigsministeriet med henblik på en redegørelse om den økonomiske situation samt planer for genopretning heraf.

Pejlemærke 7

Nationale aftaler om den kommunale økonomi efterleves så vidt muligt

Det er en meget stor sum penge, der årligt passerer gennem kommunerne til serviceydelser, overførselsindkomster og anlægsinvesteringer. Derfor må den kommunale økonomi inddrages i den samlede økonomiske politik, der styres af regeringen og Folketinget. Denne koordination finder sted i budgetsamarbejdet mellem staten og KL på kommunernes vegne. Budgetsamarbejdet er ikke vedtaget ved lov, men udviklet gennem en lang tradition for brede kompromisløsninger.

Hvert år forhandler regeringen og KL en aftale om kommunernes økonomi for det kommende år. Økonomaftalen mellem regeringen og KL indeholder blandt andet rammer for service- og anlægsudgifter samt for kommunernes skatteudskrivning og yderligere finansiering. Det skal bemærkes, at aftalerne indgås for kommunerne under ét.

Hedensted Kommune ønsker så vidt muligt at bidrage til at efterleve de årlige aftaler om kommunernes økonomi indgået mellem regeringen og KL.

Det gælder også med hensyn til de aftalte økonomiske rammer for service, anlæg og skat, som ved manglende efterlevelse desuden er underlagt økonomiske sanktioner – både kollektivt og individuelt for kommunerne.

Bilag

Budgettets hovedtal

Mio. kr.	Budget 2022	Budget 2023	Budgetoverslag 2024	Budgetoverslag 2025	Budgetoverslag 2026	Pejlemærke
Indtægter						
Skatter	-2.280,4	-2.510,9	-2.540,8	-2.629,9	-2.721,3	1
Udligning og generelle tilskud	-694,5	-565,0	-626,2	-656,4	-666,1	
Indtægter i alt	-2.974,9	-3.075,9	-3.167,0	-3.286,3	-3.387,4	
Driftsudgifter m.v.						
Serviceudgifter	2.099,4	2.142,0	2.148,7	2.153,6	2.155,3	
Handleplan Voksenhandicap	0,0	25,3	22,3	15,3	0,0	
Overførsler, forsikrede ledige mv.	796,7	816,5	824,4	833,1	840,1	
Generel sparepulje ("grønthøster")	0,0	0,0	-20,0	-20,0	-20,0	
Pris- og lønstigninger 2024-2026	0,0	0,0	90,6	184,5	280,9	
Drift i alt	2.896,2	2.983,8	3.066,0	3.166,5	3.256,3	
Renter	1,3	4,6	4,7	4,9	5,0	
Driftsudgifter m.v. i alt	2.897,4	2.988,4	3.070,7	3.171,3	3.261,3	
Ordinær driftsvirksomhed - overskud i alt	-77,4	-87,5	-96,3	-115,0	-126,1	2
Balanceforskydninger m.v.						
Afdrag på lån	36,2	34,1	31,9	32,5	33,0	4
Afregning indefrosne feriemidler	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	4
Råderum til anlæg og kasse (- = råderum)	-33,1	-71,0	-74,1	-90,2	-85,3	
Anlægsramme	23,3	64,8	70,0	70,0	70,0	3
<i>heraf anlægsprojekter</i>	17,3	58,8	67,0	64,0	64,0	
<i>heraf bygningsvedligehold m.v.</i>	6,0	6,0	0,0	6,0	6,0	
<i>heraf indskud i Landsbyggefonden</i>	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	
Kasseændring skattefinansieret område (- = forøgelse)	-9,8	-6,2	-4,1	-20,2	-15,3	5
Forsyningsvirksomheder	-2,8	-6,2	-7,3	-8,4	-9,6	
Årets likviditetseffekt (- = forøgelse)	-12,7	-12,4	-11,3	-28,6	-25,0	
<i>Estimat likviditet efter kassekreditreglen</i>	240	182	124	125	145	6

HEDENSTED
KOMMUNE

Hedensted Rådhus
Niels Espes Vej 8
8722 Hedensted
T: 79 75 50 00

hedensted.dk